

Akademie věd České republiky

LIII. zasedání Akademického sněmu Akademie věd České republiky

Praha 16. dubna 2019

Bod programu: 2

ZPRÁVA O ČINNOSTI AKADEMICKÉ RADY AV ČR ZA OBDOBÍ OD LIII. ZASEDÁNÍ AKADEMICKÉHO SNĚMU

Zpráva o činnosti Akademické rady Akademie věd České republiky za období od LIII. zasedání Akademického sněmu AV ČR

Přehled činnosti Akademické rady uvedený v této zprávě je vzhledem k tiskovým uzávěrkám rámován událostmi a činnostmi projednávanými na zasedáních od 4. prosince 2018 do 12. března 2019. Akademická rada se v tomto období sešla pětkrát, její předsednictvo čtyřikrát. Pracoviště Akademie věd České republiky (dále jen AV ČR) byla o jednáních a usneseních Akademické rady v souladu s čl. 5 odst. 3 Statut AV ČR informována zejména elektronickou formou prostřednictvím internetových stránek AV ČR.

I. Plnění usnesení Akademického sněmu

K plnění usnesení LIII. zasedání Akademického sněmu byla učiněna následující opatření:

Bod VIII – předsedkyně AV ČR zaslala v bezprostřední návaznosti na LIII. zasedání Akademického sněmu předsedovi vlády ČR a předsedovi Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI) Ing. Andreji Babišovi dopis, v němž ho seznámila s usnesením Akademického sněmu a současně apelovala na nutnost obnovení tempa růstu institucionálních prostředků AV ČR ve střednědobém výhledu.

Počátkem února 2019 se předsedkyně AV ČR zúčastnila úvodního jednání k přípravě státního rozpočtu na VaVal na rok 2020 s výhledem na léta 2021 a 2022 se zástupci RVVI a Úřadu vlády ČR. Zdůraznila přitom, že v návrhu rozpočtu AV ČR na uvedené období jsou zahrnuty i rozpočtově neutrální položky na zajištění financování ELI Beamlines a převod prostředků z Národního programu udržitelnosti I s tím, že jde o institucionální prostředky s účelovým zaměřením pouze pro několik pracovišť AV ČR, které nepředstavují navýšení jejich financování, ale pouze změnu charakteru podpory. Nedochozí tím tudíž k progresivnímu navyšování institucionálních prostředků AV ČR.

Počátkem března 2019 se předsedkyně AV ČR sešla s ministryní financí ČR JUDr. Alenou Schillerovou, Ph.D., k diskusi o přípravě rozpočtu kapitoly 361 – AV ČR na rok 2020 s výhledem na léta 2021 a 2022, přičemž vyjádřila zásadní nesouhlas se stagnací institucionálních prostředků AV ČR v uvedených letech, zdůraznila její negativní důsledky pro AV ČR – zvláště s ohledem na výrazný pokles institucionálního financování AV ČR v letech 2010–2016 – a důrazně upozornila, že nedochází k navyšování institucionálních prostředků AV ČR ve smyslu *Prohlášení o stabilizaci systému VaVal v ČR* – tj. zajistit ve střednědobém výhledu meziroční pětiprocentní nárůst základního institucionálního financování pro AV ČR a veřejné vysoké školy s cílem dosáhnout v delším časovém horizontu jeho podílu ve výši 70 % (jak je tomu například v Německu). V tomto směru bude AV ČR vést další diskusi.

Bod IX – bezprostředně po LIII. zasedání Akademického sněmu byla novela zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků, která upravuje zejména problematiku hodnocení výzkumných organizací, zařazena do *Plánu legislativních prací na rok 2019*. Novela byla následně schválena na zasedání RVVI dne 22. února 2019 a poté postoupena do standardního legislativního procesu.

II. Koncepční a vědecko-organizační otázky

Stěžejním tématem uplynulého období byla příprava **metodiky hodnocení** výzkumné a odborné činnosti pracovišť AV ČR za léta 2015–2019. Koncepce nové metodiky hodnocení vychází z té, jež byla použita pro hodnocení pracovišť AV ČR za léta 2010–2014, a zapracovává připomínky, které po něm byly vzneseny. Nově se mění především znění hodnoticích stupňů v I. fázi, postavení a odpovědnost předsedy hodnoticí komise, formy instruktáže hodnotitelů a výstupy hodnocení II. fáze (jediná souhrnná zpráva pro pracoviště, doporučení další podpory pro týmy). Metodika zohledňuje i zaměření pracovišť a stanovuje specifické podmínky hodnocení pro výzkumně-orientovaná a výzkumně-infrastrukturní pracoviště AV ČR.

Členové Akademické rady v Radě vlády pro výzkum vývoj a inovace (**RVVI**) pravidelně informovali o jejích zasedáních, především o návrhu výdajů státního rozpočtu ČR na výzkum, experimentální vývoj a inovace na roky 2020–2022 s výhledem do roku 2026, o implementaci Metodiky 17+, o změnách v personálním složení Grantové agentury ČR a o novele zákona č. 130/2002 Sb. Z podnětu RVVI se AV ČR na počátku roku 2019 aktivně zapojila do přípravy Národní inovační strategie 2019–2030, jejímž cílem je, aby se Česká republika zařadila během příštích dvanácti let mezi inovativní lídry Evropy a stala se zemí technologické budoucnosti. AV ČR upozornila, že v tomto směru lze využít potenciál Strategie AV21, a to zejména užším a výraznějším propojením s touto strategií a s Národní RIS3 strategií.

Akademická rada nominovala **zástupce AV ČR** do pracovní skupiny pro Velké výzkumné infrastruktury při RVVI, do Koordinační rady ministra dopravy pro kosmické aktivity a do úzké redakční skupiny pro přípravu Akčního plánu k Národní strategii otevřeného přístupu k vědeckým informacím ČR na léta 2017–2020.

V návaznosti na výzvu Řídicího orgánu Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (**OP VVV**) k překládání indikativních projektových záměrů strategických projektů v oblasti výzkumu a terciárního vzdělávání, jejichž předpokládaná finanční náročnost přesáhne 1 mld. Kč a které se budou realizovat v programovém období 2021–2027, Akademická rada koordinovala možnou účast pracovišť AV ČR v této výzvě.

V oblasti **spolupráce se státní sférou** uzavřela AV ČR memorandum o spolupráci s Ministerstvem financí (MF). Jeho cílem je sdílení poznatků, vzájemná diskuse a společný výzkum vedoucí ke zvýšení úrovně poznání v oblastech spadajících do působnosti MF.

Těžiště **spolupráce s vysokými školami** spočívalo ve vzájemné součinnosti při výchově doktorandů. Hlavní aktivita se od vyjednávání o dohodách mezi AV ČR a rektory univerzit přesunula tam, kde se výchova doktorských studentů skutečně realizuje, totiž na fakulty a jednotlivá pracoviště AV ČR, které společně připravují dokumenty pro akreditace studijních programů. Vedení AV ČR si je vědomo, jak je tato otázka pro všechny zúčastněné strany důležitá, zejména pro studenty samé, a proto je připraveno poskytovat v této věci morální, technickou i právní podporu.

Spolupráce s odbornou veřejností byla podpořena vznikem databáze přístrojů na pracovištích AV ČR, jejichž využití je možné nabídnout zájemcům i mimo AV ČR. V současné době se testují webové stránky, které tento přehled spolu se všemi potřebnými údaji zpřístupní.

Akademická rada upravila organizační vztahy s Radou vědeckých společností (**RVS**) a zabývala se zprávou o její činnosti za rok 2018. RVS v roce 2018 sdružovala 85 vědeckých společností s více než 25 tis. členy. Společnosti se věnovaly především

organizaci konferencí a seminářů, publikační, přednáškové a exkurzní činnosti a pořádání akcí pro studenty všech stupňů. Dne 1. září 2018 se ujal funkce nový výkonný výbor RVS.

V souvislosti s končící fází udržitelnosti projektu **BIOCEV** v roce 2020 se Akademická rada na svém výjezdním zasedání podrobně seznámila s činností tohoto pracoviště a ve spolupráci s řediteli zúčastněných pracovišť diskutovala o dalším fungování a organizačním uspořádání tohoto centra po roce 2020.

Akademická rada se zabývala i hodnocením výzkumných programů a přidružených aktivit **Strategie AV21** za rok 2018 – dva programy byly splněny výborně, 14 bylo splněno, dva byly splněny s výhradou a přidružené aktivity byly hodnoceny jako splněny. Na základě tohoto hodnocení byl navržen rozpočet na rok 2019. Nově byla navržena pravidla pokračování výzkumných programů, která byla následně zapracována do novely směrnice o Strategii AV21. Nová pravidla stanovují maximální délku výzkumných programů na pět let. Po této době je možné je prodloužit, za předpokladu že byl kladně hodnocen, pouze jednou, a to nejvýše o dva roky. U dvou programů se změnil koordinátor; jde o Rozmanitost života a zdraví ekosystémů a o Vesmír pro lidstvo. Na webových stránkách AV ČR byl upraven rozcestník Strategie AV21.

V oblasti **informačních technologií** se řešil dopad změny zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, na pravidla účtování finančních prostředků sdružení PASNET. Po jeho zhodnocení AV ČR k 1. lednu 2019 ze sdružení PASNET vystoupila a převedla veškerá práva a povinnosti podle Smlouvy o sdružení na Středisko společných činností AV ČR. Komise pro informační technologie předložila ke schválení přehled využití investičních a provozních prostředků na informační technologie v roce 2018. Vyplývá z něj, že investiční prostředky byly věnovány prioritně na rozšiřování a modernizaci infrastruktury sítí AV ČR a na posilování její bezpečnosti. Průběžně byly organizovány odborné a vzdělávací akce pro pracovníky IT. Akademická rada v uplynulém období podpořila nové projekty na realizaci počítačových sítí.

Ve snaze podpořit vznik mezinárodních poradních sborů (**MPS**) na pracovištích AV ČR vznikla směrnice Akademické rady o podpoře MPS, jejímž cílem je stanovit podmínky, za kterých je možné na tyto účely od AV ČR získat finanční prostředky. V návaznosti na tuto směrnici Akademická rada podpořila vznik MPS na Ústavu termomechaniky AV ČR a Ústavu teoretické a aplikované mechaniky AV ČR.

Za účelem sjednocení postupu při zpracování osobních údajů na pracovištích AV ČR podle požadavků obecného nařízení (**GDPR**) vydala Akademická rada pokyn, v němž se snaží postihnout především problematické okruhy této tematiky.

Ohledně evidence předmětů chráněných **právním duševního vlastnictví** Akademická rada iniciovala organizaci výkladových seminářů pro příslušné pracovníky AV ČR. Ve spolupráci s Knihovnou AV ČR se připravuje úprava databáze ASEP, která pracovištím AV ČR v případě zájmu umožní evidovat v neveřejné části potřebné údaje.

Akademická rada posoudila zprávu o **mezirezortních připomínkových řízeních** za rok 2018 – celkem bylo vyřízeno 76 mezirezortních připomínkových řízení; u 14 % se uplatnily zásadní připomínky, u 11 % byly podány doporučující připomínky a 75 % bylo bez připomínek. Akademická rada se rovněž ohradila proti vyjmutí z připomínkových míst v oblasti ERC CZ grantů. Od minulého Akademického sněmu zaujala AV ČR stanoviska již k více než 17 vládním materiálům, předkládaných ministerstvy či jinými státními orgány. Šlo zejména o tyto návrhy:

- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací)
- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)
- Návrh na změnu programu na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací Národní centra kompetence I
- Návrh programu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací GAMA 2
- Výzkum potenciálu rozvoje umělé inteligence v ČR
- Zpráva o činnosti výzkumné rady Technologické agentury České republiky za rok 2018 a návrh na stanovení odměn za výkon veřejné funkce výzkumné rady Technologické agentury České republiky za rok 2018
- Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 424/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech
- Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 317/2014 Sb., o významných informačních systémech a jejich určujících kritériích, ve znění vyhlášky č. 205/2016 Sb.
- Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhlášky provádějící zákon o archivnictví a spisové službě

Akademická rada schválila výroční zprávu AV ČR o **poskytování informací** za rok 2018 podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. V roce 2018 AV ČR obdržela a v zákonných termínech vyřídila celkem šest žádostí. V roce 2019 byla vyřízena jedna žádost.

Předsedkyně AV ČR udělila v uplynulém období **záštitu** deseti akcím spojeným s vědou a výzkumem.

Akademická rada schválila návrh **výroční zprávy o činnosti AV ČR** za rok 2019.

III. Oceňování a podpora excelence

Akademická rada schválila ve sledovaném období mimořádně udělení dvou čestných **medailí AV ČR** „De scientia et humanitate optime meritis“, a to bývalému předsedovi Senátu Parlamentu ČR Milanu Štěchovi (na návrh Akademické rady) a americkému fyzikovi prof. Marlanu O. Scullymu z Texas A&M University (na návrh Fyzikálního ústavu AV ČR).

Na základě doporučení odborné komise schválila a slavnostně udělila prémii **Lumina quaeruntur** šesti navrženým kandidátům (viz příloha 1). Prémie vznikla v roce 2018 jako nástroj podpory vědecké excelence v AV ČR a je určena k ocenění významných perspektivních výzkumných pracovníků při zakládání nových vědeckých týmů na pracovištích AV ČR.

Podle informace o kontrole plnění Fellowshipu J. E. Purkyně (**FJEP**) v roce 2018 příslušná pracoviště AV ČR dodala osm závěrečných a 24 průběžných zpráv

o plnění programu FJEP. Na základě jejich hodnocení byly odsouhlaseny finanční prostředky na rok 2019 v plné výši. FJEP vzhledem k novému nástroji podpory Lumina quaeruntur postupně končí.

V Programu podpory perspektivních lidských zdrojů – postdoktorandů (**Program PPLZ**) bylo předloženo za rok 55 zpráv – 25 ročních a 30 závěrečných. Ze závěrečných zpráv vyplynulo, že plnění úkolů výzkumného tématu bylo v 21 případech ohodnoceno stupněm splněno s vynikajícími výsledky, devět témat získalo hodnocení splněno.

AV ČR se v roli hodnotitele předložených projektů účastní již třináctého ročníku **Stipendia L'ORÉAL Česká republika pro ženy ve vědě**, které je určeno mladým vědeckým pracovnícím na podporu budování jejich profesní vědecké kariéry. V červnu 2019 budou udělena tři stipendia v oblasti věd o živé přírodě a chemických věd a v oblasti věd o neživé přírodě.

Akademická rada ve spolupráci s Grantovou agenturou ČR (GA ČR) a za podpory vládní Rady pro výzkum, vývoj a inovace vyjednala přesun finančních prostředků ve výši 50 mil. z kapitoly GA ČR do kapitoly AV ČR pro projekty žadatelů o **ERC** granty, kteří získali v konečném hodnocení známku A či B, ale jejichž projekty nebyly financovány. Tito vědečtí pracovníci mohou nyní za jasně stanovených pravidel žádat na AV ČR dotaci na projekty ERC-CZ-AV.

Zkušenosti s formálními a procesními postupy při udělování nástrojů excelence vedly k novelizaci směrnic o udělování Akademické prémie – Praemium Academiae, o Prémii pro perspektivní výzkumné pracovníky – Lumina quaeruntur, o udělování Prémie Otto Wichterleho a směrnice o Programu PPLZ.

Novelizována byla i směrnice o podpoře vědecké činnosti nositele vědeckého titulu „doktor věd“ na pracovišti AV ČR.

IV. Mezinárodní vědecká spolupráce AV ČR a její zapojování do Evropského výzkumného prostoru

V oblasti evropské integrace ve výzkumu, vývoji a inovacích Akademická rada průběžně zasahovala do aktuální agendy na národní i evropské úrovni, zejména v souvislosti s přípravou nového, **9. rámcového programu EU** pro výzkum a inovace.

Do procesů formujících podobu příštího programového období EU po roce 2020 se členové Akademické rady zapojovali především prostřednictvím pravidelného připomínkování legislativních návrhů v rámci rezortní koordinační skupiny Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). V únoru 2019 AV ČR vydala své stanovisko a předložila doporučení k příštímu rámcovému programu EU Horizont Evropa. Pracoviště AV ČR byla pravidelně informována o aktualitách z oblasti evropského výzkumu prostřednictvím elektronické konference EU-VAV.

Akademická rada se dlouhodobě věnuje problematice udržitelnosti výzkumných infrastruktur a své zájmy prosazuje i v Evropském strategickém fóru pro výzkumné infrastruktury (**ESFRI**) prostřednictvím českého delegáta J. Hrušáka, který v lednu 2019 nastoupil na post jeho předsedy.

Pokračuje vyjednávání memoranda o porozumění se Společným výzkumným střediskem Evropské komise (**JRC**). Za účelem lepší informovanosti o možnostech vzájemné spolupráce připravuje AV ČR vyslání delegace do výzkumných laboratoří

JRC v italské Ispře. K podnícení účasti pracovišť AV ČR na společných aktivitách je v plánu také uspořádání informačního semináře pro zainteresované výzkumné pracovníky.

V lednu 2019 se podařilo podepsat memorandum o vzájemné spolupráci s brazilskou společností **SENAI** zaměřenou na vzdělávání v průmyslových oborech, podporu inovací a transfer technologií.

Na základě žádosti Mezinárodní lidskoprávní sítě akademických institucí a učených společností **IHRNASS** podpořila AV ČR mezinárodně uznávanou čínskou etnografku Rahile Dawut, která se ve své vědecké činnosti věnuje ujugurskému etniku, za což je čínskou vládou perzekvována.

Akademická rada se v únoru připojila k mezinárodním organizacím a partnerským institucím a vydala stanovisko, v němž odsuzuje nedávné legislativní změny ohrožující akademickou svobodu a finanční stabilitu Maďarské akademie věd (**MTA**).

Akademická rada schválila účast AV ČR v 6. výzvě na **multilaterální projekty** v rámci aktivity EIG CONCERT Japan, kterých se zúčastní týmy z participujících evropských zemí a Japonska. Tématem 6. výzvy je „Water Resources“.

V souladu s Konceptí podpory mezinárodní spolupráce AV ČR vyhodnotila Akademická rada podporu aktivit **bilaterální a multilaterální mezinárodní spolupráce** za rok 2018 – bylo předloženo řešení 130 projektů mezinárodní spolupráce – 111 mobilitních projektů, 16 projektů Mobility Plus a tři multilaterální. Bylo posouzeno 80 průběžných zpráv a 49 závěrečných, z nichž 48 bylo hodnoceno bez připomínek.

Akademická rada schválila výsledky výběrových řízení na projekty **Mobility Plus** s CNR (Itálie), JSPS (Japonsko) a NSFC (Čína), výsledky výběrových řízení na **mobilitní projekty** s ASRT (Egypt), DAAD (Německo), FWO (Belgie), MTA (Maďarsko), NASB (Bělorusko), LZA (Lotyšsko), PAU (Polsko), SAZU (Slovinsko) a také výsledky výběrového řízení na **individuální pracovní cesty** vědeckých pracovníků do zahraničních partnerských organizací pro rok 2019. V návaznosti na novelu zákona o rozpočtových pravidel byla upravena směrnice o Programu mezinárodní spolupráce začínajících výzkumných pracovníků.

Akademická rada podpořila pokračování podpory projektu výzkumné aktivity Platformy **CEFRES** v roce 2019 a vydala k němu příslušnou směrnici. Platforma CEFRES pokrývá vědeckou francouzsko-českou spolupráci v oblasti humanitních a společenských věd na základě Smlouvy o spolupráci mezi AV ČR, Univerzitou Karlovou, Centre national de la recherche scientifique a Francouzským velvyslanectvím v ČR.

Zástupci AV ČR se účastnili důležitých **mezinárodních akcí**, např. konference Scientific Leaders' Forum v Tchaj-pej, která byla součástí oslav 90 let existence univerzity Academia Sinica (listopad 2018), nebo delegace Senátu ČR do Ománu (březen 2019).

AV ČR hostila i významné **zahraniční návštěvy**. V listopadu 2018 navštívila AV ČR delegace z tchajwanského Industrial Technology Research Institute (ITRI). V rámci této návštěvy se v centru BIOCEV konal společný odborný seminář na témata biomedicínského a biotechnologického výzkumu (Biomedical & Biotechnology Research Seminar) a ve vile Lanna Innovation Competencies Seminar, na kterém vystoupili představitelé ITRI a ITRI College s tématy komercializace výsledků, spolupráce s průmyslem, transferu technologií či ochrany duševního vlastnictví.

V lednu 2019 se předsedkyně AV ČR společně s dalšími zástupci AV ČR setkala s předsedou European Academy of Sciences and Arts (EASA) prof. Felixem Ungerelem. Jednání se týkalo přípravy společné konference Akademií věd podunajských zemí, která se bude konat na podzim tohoto roku v Praze a jejímiž tématy budou velké evropské výzkumné infrastruktury a vědecká diplomacie.

V únoru 2019 navštívil AV ČR britský ministr pro VŠ, vědu, výzkum a inovace Chris Skidmore. Tématem návštěvy bylo především pobrexiové nastavení pravidel vědecké spolupráce mezi Velkou Británií a EU.

V únoru 2019 se ve Vídni uskutečnila přípravná schůzka k iniciativě Rakouské akademie věd (OAW) **Joint Academy Day**, která se zde bude konat v listopadu 2019 a propojí i zasedání akademií věd zemí V4.

V. Mediální, popularizační a vzdělávací činnost

V období od LIII. zasedání Akademického sněmu AV ČR pracovala Akademická rada ve spolupráci s Odborem mediální komunikace Kanceláře AV ČR a Divizí vnějších vztahů Střediska společných činností AV ČR na kontinuálním zlepšování pozitivního obrazu Akademie věd ČR a jejích pracovišť u veřejnosti. Celkově bylo v období 19. prosince 2018 – 28. února 2019 ve všech sledovaných mediálních zdrojích zaznamenáno 2 947 příspěvků s **heslem AV ČR** a jeho podobami, z toho 98× v České televizi a 176× v Českém rozhlase. V časopisu Týden pokračovala série reportáží o pracovištích AV ČR.

Nejčastěji se **média** věnovala tématu inovační strategie na období 2019–2030 (58×), na jejíž podobě se AV ČR významně podílela. Do elektronických i tištěných médií se dařilo zařazovat nejen významná témata spojená s vědou a výzkumem, jako např. Strategie AV21, hodnocení výzkumných pracovišť a zvyšování institucionálního podílu na financování vědy apod., ale také informace o různých oceněních AV ČR, spolupráci s vysokými školami, zákonodárny sbory, o odborných seminářích atd. Média věnovala pozornost např. nové prestižní akademické prémii *Lumina quaeruntur* pro perspektivní vědce a vědkyně s mezinárodními zkušenostmi.

Na základě jednání s Parlamentem ČR začala Akademie věd ČR průběžně připravovat expertní stanoviska pod zkratkou **AVex**, která v konzistentní podobě poskytuje zákonodárcům informační přehled o konkrétním aktuálním problému a možnostech jeho řešení. Zpracování expertních stanovisek po odborné stránce garantují příslušná pracoviště Akademie věd ČR. První číslo bylo věnováno tématu velkých dat (*Big Data*), druhé problematice pitné vody. Nejen pro zákonodárce byl již 3. prosince 2018 uspořádán seminář v Poslanecké sněmovně „Odpady – součást cirkulární ekonomiky“, odborně garantovaný dr. Michalem Šycem z Ústavu chemických procesů AV ČR.

Akademická rada se věnovala zkvalitnění služeb **mediálního monitoringu** pro lepší informovanost pracovišť o mediálně úspěšných vědeckých tématech. Značný mediální ohlas zaznamenal Ústav experimentální botaniky AV ČR, který byl jmenován 59×, a to často v souvislosti s rozluštěním genomu pšenice a osobností prof. Jaroslava Doležela. Biologické centrum AV ČR se v pozornosti monitorovaných médií ocitlo 72×, např. díky evropskému certifikátu pro oblast lidských zdrojů či účasti na výzkumu, co se děje s rybami při zásazích do vodních toků. Ústav přístrojové techniky AV ČR byl zmíněn 19×, mj. zprávou o použití fotonů s vlastní rotací. Ústav pro jazyk český AV ČR byl zmíněn rovněž 19×, a sice prostřednictvím pravidelných sloupků v Li-

dových novinách a také v souvislosti s přejímáním cizích slov či komunisty navrhovaným jazykovým zákonem. Mediální úspěch zaznamenalo otevření špičkového Epileptologického výzkumného centra EPIREC v pražském Motole, na kterém se významně podílí Fyziologický ústav Akademie věd ČR.

Počátkem dubna navštívil AV ČR **americký astronaut** Andrew Feustel. Během svého pobytu se zúčastnil mnoha akcí a besed v rámci celé ČR.

Na mezinárodní úrovni je koordinována příprava prezentace pracovišť AV ČR na mezinárodní výstavě **EXPO 2020**, která se uskuteční v Dubaji ve Spojených arabských emirátech. Aktuálně je plánována účast Centra Algatech Mikrobiologického ústavu AV ČR, Ústavu pro výzkum globální změny AV ČR a Ústavu termomechaniky AV ČR.

V březnu 2019 uspořádala Akademie věd ČR již tradičně ve spolupráci se Střediskem společných činností AV ČR, Ústavem experimentální medicíny AV ČR a Českou společností pro neurovědy **Týden mozku** o nejnovějších objevech a trendech ve výzkumu mozku a neurovědách, který je součástí celosvětové kampaně Brain Awareness Week (BAW). Program Týdne mozku nabídl 24 přednášek v Praze a sedm v Brně ve spolupráci s Fakultní nemocnicí sv. Anny.

V pražském paláci **Žofín** se 25. března 2019 uskutečnila v pořadí již sedmá slavnostní přednáška v rámci cyklu Akademie věd ČR – špičkový výzkum ve veřejném zájmu. Přednášku „Úprava pitné vody – současný výzkum a realita“ proslovil doc. Martin Pivokonský, ředitel Ústavu pro hydrodynamiku AV ČR. Přednášky se zúčastnila řada významných hostů z vědeckého i politického života.

Zahájena byla příprava festivalu Týden vědy a techniky AV ČR 2019 (**TVT AV ČR**), který se uskuteční v termínu 11.–17. listopadu 2019 na téma vztahu vědy a globálních hrozeb a připomínky oslav 30. výročí 17. listopadu 2019.

Ve sledovaném období byla vydána dvě čísla **časopisu A / Věda a výzkum**. Hlavním tématem prosincového čísla byla etika (A 4/2018), březnové číslo pojednávalo o vodě (A 1/2019). Tematicky tak navázalo na Celosvětový den vody a na akce, které v rozmezí od 21. do 29. března 2019 uspořádal Ústav pro hydrodynamiku AV ČR. Vyšla také tři nová čísla interního elektronického newsletteru *AB / Akademický bulletin*. Hlavním tématem prosincového čísla byl aplikovaný výzkum, lednové číslo představilo prémii Lumina quaeruntur, únorové vydání se věnovalo centru EURA-XESS, které pomáhá zahraničním vědcům.

Aktuality z dění v AV ČR a jejích pracovišť byly popularizovány nejen prostřednictvím hlavních webových stránek, ale i **sociálních sítí**. I nadále se na Facebooku, Twitteru a Instagramu zvyšuje aktivita, dosah (počty sledujících, „lajků“) a počty výstupů. Jak dokládají čísla z konce února 2019, nejsledovanější sociální sítí je stále Facebook se 17 tisíci fanoušky, následuje Instagram se 4 tisíci a Twitter s více než 2 tisíci „followerů“.

Středisko společných činností AV ČR zahájilo provoz popularizačního videokanálu na YouTube s názvem *Zvěď*, který mezi uživateli vyvolal živý zájem. Pokračovalo vysílání pravidelného měsíčního TV magazínu Česká věda. Zároveň vznikla další **prezentační videa**, medailonky a dokumenty, které seznamují s děním v AV ČR, představují úspěchy jejích pracovišť i vědce samé.

V lednu 2019 byl zahájen další ročník **vědeckých stáží** pro středoškoláky z celé republiky. Studenti si vybírali ze 111 témat ze všech vědních oblastí, 513 zájemců si

podalo 1 171 přihlášek. Celkem bylo vybráno 177 stážistů, kteří absolvují 100 stáží pod vedením 90 lektorů z 34 pracovišť Akademie věd ČR.

Průběžně byly organizovány **vzdělávací semináře** pro Kolegium popularizátorů a pracovníků PR s cílem profesionalizovat mediální a popularizační činnosti na pracovištích AV ČR.

Tradiční součástí popularizační činnosti AV ČR je rovněž pořádání výstav v **Galerii Věda a umění** v Praze na Národní. V daném období oslovily pozornost návštěvníků dva výstavní projekty: *Filosofovo bytí – a čas* (29. listopadu 2018 – 18. ledna 2019) a *Nature – Future: Rostliny budoucnosti* (8. února – 12. dubna 2019).

Akademická rada podpořila návrh na zabezpečení připomínky výročí listopadových událostí **roku 1989**.

Akademická rada upravila novou směrnici systém podpory na **vydávání vědecké a vědecko-populární literatury**. Nově budou finanční prostředky poskytovány na podporu vydavatelské činnosti pracovišť AV ČR.

VI. Finanční, organizační a kontrolní činnost v AV ČR

V souladu s požadavky na **poskytování dotací** podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, Akademická rada vyhodnotila došlé žádosti a poskytla na jejich základě příslušné dotace. V roce 2019 vyhlásila 23 výzev k podání žádosti o poskytnutí dotace. Po zkušenostech s vyřizováním dotací v roce 2018 upravila a zjednodušila postup dotačního řízení v rámci AV ČR a uspořádala na toto téma informativní semináře pro příslušné zaměstnance pracovišť AV ČR. Nároky na správné procesní vyřízení schvalovaných dotací se promítlo i do změny jednacího řádu Akademické rady a jejího předsednictva.

Akademická rada v souladu se zákonem o v. v. i. a Stanovami AV ČR vzala na vědomí zprávu o činnosti **dozorčích rad** pracovišť AV ČR za rok 2017. Z důvodů končících mandátů či ukončení pracovního poměru jmenovala nové předsedy a členy dozorčích rad Astronomického ústavu AV ČR, Biofyzikálního ústavu AV ČR, Etnologického ústavu AV ČR, Filosofického ústavu AV ČR, Historického ústavu AV ČR, Národohospodářského ústavu AV ČR, Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, Ústavu struktury a mechaniky hornin AV ČR, Ústavu teorie informace a automatizace AV ČR a Ústavu termomechaniky AV ČR. Schválila změnu jednacího řádu Dozorčí rady Etnologického ústavu AV ČR a Střediska společných činností AV ČR. Pro předsedy a tajemníky dozorčích rad byly uspořádány semináře na téma činnosti v dozorčích radách.

Akademická rada schválila změny statutů svých **poradních orgánů**, a to Ediční rady, Rady pro akademická média a popularizaci AV ČR a Komise pro organizaci Kanceláře AV ČR. Ke změně v členské základně došlo u Bytové komise AV ČR, Komise pro informační technologie AV ČR, Komise pro podporu výzkumných aktivit Platformy CEFRES, Rady pro zahraniční styky AV ČR a v Rezortní odborné komisi AV ČR pro schvalování pokusů na zvířatech.

Dle výsledku výběrového řízení jmenovala předsedkyně AV ČR do pozice **ředitelky** Kanceláře AV ČR od 1. ledna 2019 Mgr. Martinu Bártovou.

Z podnětu **Majetkové komise AV ČR** projednávala Akademická rada žádosti pracovišť předkládané AV ČR jako zřizovateli za účelem udělení předchozích souhlasů

v souvislosti s nakládáním s majetkem pracovišť ve smyslu zákona o veřejných výzkumných institucích. Šlo o nákupy vědeckých přístrojů a zařízení pro účely hlavní činnosti pracovišť, přičemž významný podíl činily nákupy pro potřeby pracovišť I. vědní oblasti. Schvalovaly se také obvyklé žádosti ve věci zřízení věcných břemen v souvislosti s výstavbami veřejných sítí. Projednávaly se též dlouhodobé projekty, zejména rekonstrukce objektu Hybernská a s tím související právní a technické kroky, řešení majetkoprávních vztahů k ubytovně na pozemku Ústavu molekulární genetiky AV ČR v Krči a projekt rekonstrukce Arnoldovy vily, která sousedí s nemovitostí ve vlastnictví Ústavu geoniky AV ČR v Brně. V současné době se řeší převody příslušnosti hospodaření s majetkem státu mezi Státním pozemkovým úřadem (Experimentální stanice prof. Lubomíra Nátra v Domanínku), případně Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových (pozemky v areálu nemocnice Na Bulovce v Libni) a AV ČR, se záměrem následného vložení získaných nemovitostí do vlastnictví jednotlivých pracovišť.

Na návrh **Bytové komise AV ČR** schválila přidělení, prodloužení a ukončení nájmu dohodou startovacích a standardních bytů. Schválena byla i nová směrnice, do níž byla doplněna pravidla prodlužování nájemních smluv, zvláštní režim přidělování bytů pro pracovníky v rámci významných programů a projektů a postup při odmítnutí přiděleného bytu.

Z podnětu **Komise pro energetiku AV ČR** (KIT) se Akademická rada zabývala zprávou o činnosti KIT v roce 2018 a v návaznosti apelovala na nutnost využívání obnovitelných zdrojů.

V oblasti **regionální spolupráce** se Akademická rada zabývala zprávou o činnosti Komise pro regionální spolupráci krajů a ústavů AV ČR v roce 2018 a výsledky hodnocení projektů regionální spolupráce za rok 2018. Z celkem 40 předložených projektů bylo pro rok 2018 vybráno 16 projektů, z nichž tři byly hodnoceny jako splněné s vynikajícími výsledky, 13 projektů bylo splněno. Na základě výsledků tohoto hodnocení bylo u 10 projektů doporučeno, aby jejich řešení pokračovalo i v roce 2019. AV ČR má aktuálně uzavřené smlouvy o spolupráci s 11 kraji, v roce 2018 byla nově uzavřena smlouva s Jihočeským krajem.

Akademická rada si nechala vypracovat **analýzu interních předpisů** Akademické rady z pohledu pracovišť AV ČR, na jejímž základě získala rámcový přehled o znalosti, porozumění a účelnosti jednotlivých směrnic a názory na poskytované podpory z hlediska její výše a cílových skupin.

V rámci plánovaných **veřejnosprávních kontrol** projednala Akademická rada výsledky kontroly hospodaření a přijala příslušná opatření k nápravě zjištěných nedostatků za rok 2017 v Biotechnologickém ústavu AV ČR a v Ústavu experimentální botaniky AV ČR.

Akademická rada v samém úvodu zmiňovaného období schválila **orientační program** své činnosti na I. pololetí 2019. Přehled plánovaných zasedání je k dispozici na stránkách AV ČR.

Praha 21. března 2019

Akademická rada AV ČR

Návrh usnesení Akademického sněmu

Akademický sněm

ve smyslu čl. 14 písm. e) Stanov Akademie věd ČR schvaluje (s připomínkami) předloženou zprávu o činnosti Akademické rady AV ČR za období od LIII. zasedání Akademického sněmu.

Prémie Lumina quaeruntur

- RNDr. Hana Lísalová, Ph.D. (Fyzikální ústav AV ČR)
- Dr. Graham J. Hill, Ph.D. (Geofyzikální ústav AV ČR)
- RNDr. Ondřej Kuda, Ph.D. (Fyziologický ústav AV ČR)
- Mgr. Iva Mozgová, Ph.D. (Biologické centrum AV ČR)
- Mgr. Marie Buňatová, Dr. phil.(Historický ústav AV ČR)
- Mgr. Ondřej Klimeš, Ph.D. (Orientální ústav AV ČR)